

Uredništvo, uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 22-41—22-64.
Mesečna naročnina 30 lit., za in-
samstvo 40 lit. — Osk. rač. Ljub-
ljana 10.650 za naročnike iz 10.000.
za in samstvo izključno dostopne
za oglaševanje in in samstvo:
UPI S. A. Milano.
Rekopisov ne vračamo.

SLOVENE

OKTOBER - 1944

14
SOBOTA

Die Schlacht um Aachen

USA-Angriffe unter hohen Feindverlusten zusammengebrochen — Der Gegner nördlich und nordöstlich zurückgedrückt — Vergebliche Durchbruchversuche in Italien — Zunehmende Heftigkeit der Schlacht bei Debreczen und Grosswardein — 44 anglo-amerikanische Terrorflugzeuge abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, 13. Oktober. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Bei zunehmender feindlicher Fliegertätigkeit hielten unsere Truppen weiteren Angriffen der Kanadier aus ihrem Landekopf südöstlich Breskens stand. In Holland wurden von der Scheldemündung bis an die Maas örtliche Angriffe des Feindes abgewiesen.

In der Schlacht um Aachen setzten die Amerikaner gestern vor allem starke Verbände ihrer Luftwaffe ein. In heftigen Luftkämpfen schossen unsere Jäger acht feindliche Flugzeuge ab. Panzer- und Infanterieangriffe am Ostrand der Stadt brachen unter hohen blutigen Verlusten für den Feind zusammen. Eigene Angriffsgruppen drückten sowohl nördlich wie nordöstlich Aachen den Gegner zurück.

Die Amerikaner und ihre französischen Hilfstruppen rannten beiderseits Remiremont wiederum gegen unsere Bergstellungen an. Nach heftigen Kämpfen konnten sie sich in den Besitz einer Höhe und einiger Waldstücke setzen.

Das »V«-Feuer auf London hält an.

Nach den vergeblichen Durchbruchversuchen auf breiter Front fasst der Gegner nunmehr in den etruskischen Bergen und an der adriatischen Küste seine Kräfte unter hohem Materialeinsatz noch stärker zusammen. Trotzdem wurde der angreifende Feind auch gestern überall abgewiesen. Nur in einem schmalen Abschnitt konnte er wenige hundert Meter vordringen.

An der Ligurischen Küste führte der Gegner eine Reihe von vergeblichen Vorstößen.

Auf dem Balkan kam es zu Kämpfen mit bulgarischen Verbänden im Raum östlich u. südöstlich Nisch. An der unteren Morawa sind südöstlich Belgrad Kämpfe mit den über den Fluss vorgedrungenen sowjetischen Verbänden im Gange.

Auf dem Westufer der oberen Theiss warfen deutsche und ungarische Truppen die Sowjets an mehreren Stellen im Gegenangriff zurück.

Im Raum von Debreczen und Grosswardein hat sich die Schlacht zu noch grösserer Heftigkeit gesteigert. 70 feindliche Panzer

wurden dabei gestern vernichtet. Unsere Schlachtflieger zerstörten in diesem Raum zahlreiche Kolonnen der Bolschewisten.

In den Ost-Beskidien nahm der Feind nach Zuführung neuer Kräfte seine Angriffe gegen die Pass-Strassen wieder auf, ohne Fortschritte zu machen.

Unter Einsatz frischer Divisionen rannten die Sowjets auch nördlich Warschau von neuem unsere Stellungen an. Die Mehrzahl der Angriffe brach bereits im Artilleriefeuer zusammen, alle anderen wurden im Nahkampf zerschlagen.

Bei Rozan konnte der Feind infolge unserer zähen Abwehr nur unter hohen blutigen Verlusten geringen Geländegewinn erkämpfen.

Im Gebiet der unteren Memel scheiterten die mit starken Infanterie- und Panzerkräften fortgesetzten Angriffe der Sowjets an dem hartnäckigen Widerstand unserer Truppen. Die Besatzung von Memel schoss bei den erfolgreichen Abwehrkämpfen am 11. Oktober 44 Panzer ab.

Südöstlich Libau, bei Riga und auf der Halbinsel Sworbe führten die Sowjets vergebliche Angriffe und verloren dabei 78 Panzer. Ein erneuter Landungsversuch auf Sworbe schlug fehl. Zahlreiche Landungsboote wurden vernichtet und mehrere hundert Gefangene eingebracht.

Sowjetische Flugzeuge griffen in der Ostsee zwei deutsche Lazarettsschiffe an und beschädigten eins davon durch Bombentreffer.

In Mittelfinnland verlaufen unsere Bewegungen befähigungsgemäss.

An der Eismeerfront schlugen die auf den Brückenkopf Petsamo zurückgenommenen Truppen alle Angriffe des nachdrängenden Feindes ab.

Vor der nordnorwegischen Küste versenkten Sicherungsfahrzeuge eines deutschen Geleits zwei sowjetische Schnellboote.

Bei Tage griffen nordamerikanische und britische Terrorbomber Osnabrück, Bremen sowie Orte im Rheinland und in Westfalen an. Tiefflieger fügten durch Bombenabwurf und Bordwaffenbeschuss auf Ortschaften und Strassen in Süd- und Südwestdeutschland der Zivilbevölkerung Verluste zu. Britische Flugzeuge warfen in der vergangenen Nacht Bomben auf Hamburg. Die Anglo-Amerikaner verloren gestern 44 Flugzeuge, darunter 12 viermotorige Bomber.

Bitka za Aachen

Ameriški napadi so se zrušili z velikimi izgubami — Nasprotnik je bil severno in severovzhodno potisnjen nazaj — Brezuspješni prebijalni poskusi v Italiji — Naraščajoča silovitost bitke pri Debreczenu in Velikem Varadinu — 44 angloameriških strahovalnih letal sestreljenih

Führerjev glavni stan, 13. oktobra. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Ob naraščajočem sovražnem letalskem delovanju so naše čete vzdržale nadaljnje napade Kanadcev iz njihovega mostišča jugovzhodno od Breskens. Na Nizozemskem smo od izliva Schelde pa do Maase odbili krajevne sovražne napade.

V bitki za Aachen so uporabili Amerikanci večer predvsem močnejše oddelke svojega letalstva. V silnih zračnih bojih so sestrelili naši lovci 8 sovražnih letal. Oklepniški in pehotni napadi na vzhodnem robu mesta so se zrušili z velikimi krvavimi izgubami za sovražnika. Lastne napadalne skupine so potisnile nasprotnika nazaj tako severno kot severovzhodno od Aachena.

Amerikanci in njihove francoske pomožne čete so na obeh straneh Remiremonta zopet navallili na naše gorske postojanke. Po silnih bojih so zavzeli nekoliko večino ter nekaj gozdnih predelov.

»V«-ogonj na London traja dalje.

Po brezuspješnih probnih poskusih na široki fronti črti nasprotnik sedaj v Etruški gorah in ob jadranskih obali z veliko uporabo gradiva še bolj združuje svoje sile. Kljub temu smo tudi večerj povsod odbili napadajočega sovražnika. Le na nekem ozkem odseku je napredoval za nekaj sto metrov.

Ob ligurski obali je izvedel nasprotnik vrsto brezuspješnih sunkov.

Na Balkanu je prišlo do bojev z bolgarskimi oddelki na področju vzhodno in jugovzhodno od Niša. Ob spodnji Moravi so jugovzhodno od Beograda v teku boji s preko reke prodrli sovjetskimi oddelki.

Na zahodnem obrežju gornje Tise so vrgle nemške in madžarske čete Sovjete na več mestih s protinapadom nazaj. Na področju Debrecena in Velikega Varadina je postala bitka še silovitejša. Pri tem smo uničili večerj 70 sovražnih oklepnikov. Naši borbeni letalci so uničili na tem področju številne boljševiške kolone.

V vzhodnih Beskidih je pričel sovražnik po dovozu novih sil zopet napadati ceste preko prelazov, vendar ni napredoval.

Z uporabo svežih divizij so navalili Sovjeti tudi severno od Varšave znova na naše postojanke. Večina napadov se je zrušila že v topniškem

ognju, vse ostale pa smo razbili v bojih iz bližine.

Pri Rozanu je sovražnik sprjel naše žilave obrambe le z visokimi krvavimi izgubami malenkostno napredoval.

Na področju spodnjega Memela so se izjalovili močni pehotni in oklepniški napadi Sovjetov ob žilavem odporu naših čet. Posadka Memela je zbrila pri uspešnih obrambnih bojih 11. oktobra 44 oklepnikov.

Jugovzhodno od Liepaje, pri Rigi in na polotoku Sworbe so Sovjeti zamenali napadali. Pri tem so izgubili 78 oklepnikov. Ponovni izkrcavalni poskus na polotoku Sworbe se je izjalovil. Uničili smo številne izkrcavalne čolne ter privedli več sto ujetnikov.

Sovjetska letala so napadla v Vzhodnem morju dve nemški bolničarski ladji ter poškodovale eno z bombami.

V srednji Finski potekajo naši premiki v skladu z danimi povelji.

Na bojišču ob Lednem morju so odbile čete, ki smo jih umaknili na predmostje pri Pečenegu, vse napade pritiskajočega sovražnika.

Pred severno norveško obalo so potopila varovalna vozila neke nemške spremiljave dva sovjetska hitra čolna.

Podgevi so napadli severnoameriški in britanski strahovalni bombniki Osnabrück, Bremen ter kraje v Porenju in na Vestfalskem. Letala za nizke poletje so povzročila z odmetom bomb in obstreljevanjem krajev in cest v južni in jugovzhodni Nemčiji izgube civilnemu prebivalstvu. Britanska letala so vrgla v pretekli noči bombe na Hamburg. Angloamerikanci so izgubili večerj 44 letal, izmed njih 12 štirimotornih bombnikov.

Amsterdam. Kakor javlja radio New York, je poudaril Stalin v nekem govoru, ki ga je imel v četrtki v okviru razgovorov s Churchillom, da bi bili brez ameriškega doprinosa nemožni zavzojniški uspehi. Stalin je nadalje izjavil, da je eden izmed namenov sedanjih dogovorov zблиžanje poljske begunske vlade v Londonu s sovjetskopoljskim narodnim komitejem v Lublinu.

Ogorčeni boji na področju Aachena

Berlin, 13. oktobra. Boji na področju Aachena dajo Severnoamerikancem približni pojem o tem, s kakšnimi izgubami morajo računati pri bojih na nemški zemlji. Z vsako granato, ki udari od torka opoldne, ko se je pričelo obstreljevanje Aachena, postaja bojna odločnost nemškega vojaka še večja. Staro cesarsko mesto Aachen, ta dragulj evropske zgodovine in kulture, je prvo nemško mesto, ki je sedaj neposredno ogroženo od protivevropskih brezkulturnih in breztradicionalnih Severnoamerikancev.

Kljub zagrizenemu odporu so se sovražni oddelki za ceno največjih izgub v ljudeh in gradivu približali mestu. Vendar se ni nikdar izpolnilo njihovo upanje, da bi z vedno novimi napadi, z metaleci plamenov, oklepniki, bombniškimi jata in velikimi oddelki pehote uničili branilce v bunkerjih in utrjenih postojankah. Se vedno ni mogel sovražnik zapreti svojih klesč. Boji se bijejo z nepredstavljivo ogorčenostjo za vsak kosček zemlje, za vsako hišo. V udarnem peturnem nočnem napadu so vdrli ljudski grenadirji s podporo tigrov in bojnih letal ponovno v vas Bardenberg. V od sovražnika obkoljenem kraju je prišlo do težkih še ponoči trajajočih bojev za posamezne hiše. Nadaljnje napade so izvedle nemške čete pri Verlautenheideju ter med tem krajem in Aachenom pri vasi Rote Erde. Tudi tu so se v teku ogorčeni boji, v katere je poseglo tudi nemško letalstvo. Severno in južno od Aachena je prišlo do menjajočih se bojev zapadno od Geilenkirchena in na gozdnem področju pri Zweifallu.

V primerjavi z bitko pri Aachenu stopijo boji na ostalih bojiščih odse-

kih v ozadje, čeprav so tudi ti težki in izgub polni. Med Scheldo in Leopoldovim prekopom ter ob vzhodu v zemeljsko ožino, ki vodi na polotok Zuid Beveland, so se bili ogorčeni boji, ne da bi nastala kljub neprestanim silnim sunkom in protinapadom bistvena sprememba položaja. Nemške mornariške obalne baterije pri Vlissingenu so ves dan močno obstreljevale sovražno izkrcavalnišče vzhodno od Breskens.

Na južnem delu zapadnega bojišča so bila težišča ista kot prejšnji dan. V izredno trdih bojih so obdržale nemške čete na mostišču pri Seilli pri Nomenyju v glavnem svoje postojanke. Na odseku Rambervillers-Remiremonta so ojačili Severnoamerikanci svoj pritisk na zapadnem obrežju Vologne v smeri proti Geradmeru in Bouchotu proti kolonu Moselotte. Krajevni sovražni uspehi so dovedli do protinapadov, ki so se v teku. Tudi ob gornjem Ogonu so nadaljevali Severnoamerikanci s svojimi napadi proti utrjenim višinam južno od Chateau Lambert. Tudi tu so nemške čete v ogorčenih bojih na gozdnatem ozemlju zajezile majhne sovražne vdore.

Berlin. Vojni poročevalec DNB-ja na zapadu Alex Schmalzfuss javlja:

Kakor pravi nemški vrhovni poveljnik na zapadu, generalfeldmaršal Gerd von Rundstedt v svojem dnevnem povelju, se je odpor na zapadnem bojišču še povečal.

»Zavstavlili ste sovražnika pred vrati Nemčije. Toda on bo v kratkem prešel v nov velenapad,« tako pravi v tem pozivu nemškimi vojakom na zapadu. Dnevno povelje, ki naznanja dovedbo rezerv, se končuje z besedami: »Vsak sovražnikov poskus, da bi vdrl v našo

domovino, se bo izjalovil ob vašem nemajhnem obnašanju.

Da s tem ni bilo preveč povedano, pač najbolj obutijo v teh urah ameriški vojak, boreči se na področju Aachena. Nemški odpor, proti kateremu navaljujejo z ogromno silo letal, oklepnikov in težkega topništva, daje sovražniku pojem o krvavih izgubah, ki jih še pričakujejo. Tudi nemške izgube so precejšnje, toda nemški vojak se zaveda, da morajo za vsako ceno braniti svojo domovino.

Ta izredno trdovraten odpor se nadaljuje in se bo tudi povsod nadaljeval, četudi bi se sovražniku končno posrečilo, da bi z velikimi krvnimi izgubami končno odstranil naprej potisnjene nemške postojanke pri Aachen.

Sovjetsko krvoprelitje nad srbskim prebivalstvom

Beograd, 12. okt. Kraj Mihajlova ob romunsko-srbski meji pri Turn Severinu, ki so ga prehodno izpraznile nemške čete, je bil 24 ur pod boljševiško oblastjo. Po ponovnem zavzetju se je nutila nemškimi vojakom slika grozovitega razdejavanja. Na cestah tu v popolnoma požganih hišah so našli trupla starih ljudi in otrok. Majhne prebivalstvo pa so boljševiški morilci ob svojem umiku odveli s seboj.

Pariz je podoben obleganemu mestu

Bern, 12. oktobra. Dopolnil list »Schweizer Illustrierte Zeitung« poročila o razmerah v Parizu in okolici:

Pariz sliči obleganemu mestu. Vsi dovozi so zaprti, stranske ceste pa opremljene z napisi, ki prepovedujejo dostop. Vseposvodi stojijo Amerikanci s puško v rokah. S francoskimi civilisti, ki se takoj ne pokore vojaškim ukrepom, postopajo kaj kratko. Straže jim pri vsakem malenkostnem upiranju spuste svoje naboje v glavo. Od prihoda Angloamerikancev se je razširila brezposelnost, ker so velika industrijska podjetja zaradi pomanjkanja premoga brez dela. Trgovine so v Parizu tri dni na teden zaprte, isto je s kavarnami. Kinematografi so morali ustaviti svoje poslovanje in le v enem samem kinu kažejo na Elizejskih poljanah ameriške tehnike. Pariz sliči obleganemu mestu, pravi švicarski novinar še enkrat ob koncu. Njegov krvni obtok je moten. Cena, ki so jo plačali Parižani za »svobodo«, je velika.

Mali narodi in Dumbarton Oaks

Lizbona, 12. okt. Nova naklada društva narodov, ki so jo izdelali po treh mesečnih posvetovanjih v Dumbarton Oaksu kot »poskusni predlog«, hoče v resnici zagotoviti velesilam in zlasti Sovjetom njih plen. Male narode bodo pri tem ponižali na stopnjo pomožnih narodov, ki bodo smeli dati na razpolago zgolj kontingente za policijske čete, ki bodo skrbale za večno plutokratsko-boljševiško nadvlado nad svetom. V debati v angleški Spodnji zbornici je dejal lord Winter, da bo tako imenovani varnostni svet organizacija, ki bo s posebno zaupnimi učenci vzdrževala red med malimi mladeniči. Zaupniki seveda ne bodo vezani na pravila, ki jih bodo izvajali. — Kaže, da mali narodi ne bodo preveč navdušeni za organizacijo, ki dovoljuje velesilam, da bodo odločale o lastnih stvarih ter vrh tega še vsiljevale majhnim in slabim svoje mnenje.

Franciji grozi anarhija

Milan, 12. okt. Ameriški poslanec W. R. Poage, ki se je vrnil z obiska po Franciji, katerega je napravil kot član severnoameriške delegacije, je izjavil zastopnikom tiska, da obstoja nevarnost, da postane Francija žrtev nepopolnega kaosa. Problem javnega reda v velikih francoskih mestih med prihodnjimi zimskimi meseci vzbuja splošno bojazn. Vseposvodi v Franciji vlada lakota, nikjer ni premoga. Tudi najmanjše politične stranke se smatrajo za sposobne, da bi vladale državi. Franciji grozi anarhija.

Diktatura štirih?

Amsterdam. Kot poroča Reuter iz Washingtona, je izdalo zunanje politično združenje, kateremu namerava govoriti predsednik Roosevelt 21. oktobra, izjavo, v kateri pravi, da bi se svetovna organizacija, ki so jo izdelali v Dumbarton Oaksu, »kaj lahko spremenila v diktaturo štirih sil, ki bi pod pretvezo, da hočejo varovati mir, vsilile svojo voljo slabšim narodom. Izjava pravi nadalje: »Ruski odpor glede sprejetja predloga, ki pravi, da velesile ne sme sododati, ako gre za njene lastne zadeve, tolmačijo mali narodi kot dokaz, da skriva ta odpor v sebi napadalnost.«

Mikolajczyk v Moskvi

Stockholm. Kot javlja moskovski radio, je prišel v Moskvo šef poljske emigrantske vlade Mikolajczyk.

Bratislava, 12. okt. Kot javlja »Slovenska Pravda«, so izkopali iz množičnega groba v Glaserhau 478 boljševiških žrtev. Med njimi se nahajajo tudi trupla 14 do 15 letnih otrok.

Deutscher Vorstoss gegen Sowjetpanzer. — Nemški sunek proti sovjetskim tankom. PK Aufn. Atlantik.

Oklepniška bitka na madžarski pusti

Berlin, 13. 10. Oklepniška bitka na madžarski pusti se nadaljuje v ogorčenih bojih na področju Velikega Vardina-Debrečena-Tise vse tja do Banata. Južno od Debrečena je uničil oklepniški polk 128 doslej že 39. sovražnih oklepnikov in 15. protiletalska divizija je uničila nadaljnjih 8 oklepnikov. Nek madžarski konjeniški oddelek je vrgel sovražnika, ki je vdrl v Keckemet, zopet iz mesta ter preko Tise nazaj proti vzhodu. V Bački so pričeli nemški oddelki s protinapadi proti sovražniku, ki je na več mestih prekorajčil Tiso. Razplameli so se ogorčeni boji. Na Donavi se je prebila neka skupina donavskega brodograjske vojske mornarice nazaj po reki do Novega Sada ter s tem spravila na varno pred Sovjeti in tolpami številne vlačilce, ki so bili nato-vorjeni na dragocenim blagom. Jugovzhodno od nekakega predmostja pri Beogradu so boljševiki zopet zmanj skušali premestiti močnejše sile preko Donave. Tu ter posebno tudi ob Tisi med Szegedom in Szolnocom je motilo nemško letalstvo z neprestanimi napadi borbenih letal sovražni promet. Južno od Donave pritiskajo boljševiki z močnejšimi silami proti spodnji Moravi. Nemške čete so odbile njihove poskuse prekoračenja na področju Lapovo-Velika Plana ter pričele s protinapadi. Sovražnik je sledil ukazanim odmakalnim premikom nemških čet na področju Cluja. Na obeh straneh mesta je prišlo do silnih krajevnih bojov, v katerih so nemške čete odbile sovražnika ter s protinapadi zajele posamezne sovražne vdore. Potem ko so razrušile vse važne vojaške naprave, so nemške čete izpraznile mesto Cluj.

Ob Gozdih Karpatih je prišlo le na posameznih mestih do krajevnih bojov. Nemške čete so s protinapadom očistile neko vdorno mesto južno od prelaza Szirokatal ter odbile sovražne napade. Zaradi živane nemške obrambe je nastopil po boljševiškem vlepnadu na vzhodne Beskidske prelaze precejšen mir. Nemške in madžarske čete so zadale v večtedenskih bojih sovražniku tako težke izgube, da je prisiljen na novo razporediti in premestiti svoje oddelke. Na tem področju so pokazale nemške čete številno nadmočnost Sovjetom vedno znova svojo bojno nadmoč ter odbile vse so-

vjetske napade vkljub temu, da so jih Sovjeti čestokrat ogrožali iz boka in hrbta. Vendar ni pričakovati, da bi boljševiki dokončno opustili svoj pozizus, vdreti preko Slovaške v donavsko nižino.

Vkljub temu, da se boljševiških napadov med Vislo in Bugom ne da niti po trajanju, niti po moči primerjati z boji v Gozdnih Karpatih, so bili za sovražnika tako polni izgub, da je le šibkeje napadal ter s tem potrdil popolni obrambni uspeh tamkaj se bo- rečih nemških oddelkov vojske in pa orožja SS. Nasprotno pa je nadaljeval sovražnik južno od Rozane z močnimi oklepniškimi silami s svojimi napadi. Nemške čete so ga prestregle ob cesti proti Rozanu. Zapadno od Novograda je očistil zanosen protinapad nemških lovcev boljševiški vdor iz prejšnjega dne. — Južno od Memela je izvedel sovražnik na področju Vilkovskov več napadov v moči polka, ne da bi dosegel posebne uspehe. V težkih bojih ob Memelu so prodrl boljševiki do Russa, vzhodnega rokava Memelove delte. Pred nemškim mostiščem so se izjalovili sovražni, z močnimi silami izvedeni napadi, pri katerih je utrpel nasprotnik visoke izgube. V poslednjih dneh so uničile nemške čete tukaj 23 oklepnikov in 21 protitankovskih topov ter v sredo nadaljnjih 7 sovražnih oklepnikov. Pri poskusih za prodor v smeri proti Lisapi je naletel sovražnik na trd odpor ter bil prestrežen. Zaradi težkih izgub, ki jih je utrpel pri poslednjih izjalovljenih napadih, se je zadržal do Dvine mirno. Nasprotno pa je prešel s približno 12 strelskimi divizijami in več oklepniškimi oddelki v napad na nemško mostišče postojanke vzhodno od Rige, ne da bi dosegel kakšen uspeh.

Od 1. do 10. oktobra so uničile nemške čete na severnem odseku vzhod. bojišča 595 sovražnih oklepnikov. Z več kot 1100 oklepniki, ki so jih tamkaj uničile nemške čete konec septembra, so izgubili boljševiki na severnem odseku vzhodnega bojišča v enem mesecu več kot 1500 oklepnikov. Svoje napredovanje je moral sovražnik torej drago plačati. Na zemeljski ožini polotoka Sorveeaa je sovražnik južno od Salme zmanj napadal. Prav tako se je izjalovil tudi njegov poskus za izkrcanje z zapada.

Tolovajski boji proti Francu

Zenava, 12. okt. Da se ne bi na juž- nofrancoskem območnem ozemlju zme- da, ki jo ustvarjajo podvigi rdečih španskih tolp, le preveč razširila, so morali poslati celo Amerikanci svoje čete na to mejo. Od angloameriške zasedbe se množe provokacije sovjetsko-španskih tolčev. Pripadniki F. A. L. so napadli v Parizu več stavb, kje so last španske države. Isto se je zgodilo s španskim generalnim konzulom in pomembnejšimi člani španske kolonije. Zateči so se morali v hotel Bristol, kjer so jih španski boljševiki obstrlevali in oblegali. Šele na intervencijo ameriških okupacijskih oblastev so izpraznili poslopje španskega poslanstva ter osvobodili v hotelu Bristolu obkoljene Špance. Španske konzulate v Toulousu in Pauju so rdeči Španci naskočili in izropali.

Angloamerikanci in sovjetska strategija

Stockholm, 12. okt. Izročitev Evrope boljševizmu, ki sta jo sklenila Churchill in Roosevelt, nam potrjuje ameriški list »Contemporary Review«, ki pravi, da ne more prav nič rešiti Balt- skih držav, Madžarske, Rumunije, Bol- garije in Jugoslavije pred boljševiško nadvlado. Sovjetska strategija ni le jasna, temveč je tudi odobrena od Londona in Washingtona.

To ugotovitev potrjuje izrečno stockholmski list »Nya Dagligt Alle- handaz«. List pravi, da je vse, kar se je zgodilo po Teheranu, le znak, da delajo Sovjeti lahko v Romuniji, Bol- gariji in Jugoslaviji, kar hočejo. Ena- ko se glasi članek »New York Daily News«, ki pravi, da vidi veliki kar Stalin v vojni podlago za Rusijo, ki bo močnejša, kot kdaj koli prej. Ru- sija je navajena, da si dobi nazaj vse, kar je nekoč že imela in kasneje zgubi- la.

Kaj se godi za železno zaveso

Stockholm, 12. okt. Prvi uradni stik med sovjetsko nadzorno komisijo in finski vlado je bil obisk sovjetske- ga komisarja Zdanova pri finskem mi- nistrskem predsedniku. Za kulisami pa postaja delo komisije vedno bolj uspešno. Najboljši dokaz za to je de- jstvo, da švedski tisk že teden dni ne prinaša nikakih daljših poročil iz Hel- sinkov. Kaj se odigrava za železno za- ves, ne vemo. Le včasih slišijo neka- teri Švedi o obupu in topi resignaciji, v katero so padli tudi oni Finci, ki so prvotno upali v možnost resničnega so- delovanja s Sovjeti.

Nemški upor — edino upanje zaveznikov

Zenava, 12. okt. DNB. Poročilo ne- kega ameriškega vojnega dopisnika nam kaže prav posebno nazorno pre- obrat razpoloženja, ki ga je povzročila pri nasprotniku utrjena nemška obrambna fronta na zapadu. Poročilo pravi, da bi bil nemški upor sedaj ed- no upanje na skorajšnjo angloameri- ško zmago. Istega mnenja je tudi »Basler Nationalzeitung«, ki označuje sedanje močne ofenzivne napore kot knock aut Nemčiji, kot skrajni po- skus, da bi se vojna v Evropi še letos končala.

Kratka poročila

Berlin. O razmerah, ki vladajo na zasedeni madžarsko-romunski meji, je izvedel DNB: V Unicolau so poslje- vali sovjetski vojniki 12 do 13 letne deklice pred očmi staršev. Kraj Va- sarhely so sovjetske in romunske čete izropale in zagale. V Temesvaru so morali dati vsi moški svoje čevlje Sovjetom. Iz Kiszomborja poročajo be- gunci, da so boljševiki tamkaj ustrelili vse ujet madžarske vojake, med njimi tudi številne ranjence.

Bern. V komentarju o angleško-sovjetskih odnosih govori »Tate o taj- ni pogodbi, ki je bila baje sklenjena med Anglijo in Sovjetsko zvezo. Po informacijah iz Washingtona predvi- deva ta tajna pogodba tudi vključitev Norveške v sovj. interesno sfero.

Stockholm. Po Reuterjevi vesti iz Washingtona je izročilo odposlanstvo ameriškega poljskega kongresa Roose- veltu vlogo, v kateri poziva Združene države, naj se uprejo vsakršni delitvi Poljske. Vloga izraža tudi priznanje poljski begunski vladi v Londonu.

Amsterdam. Kot javlja londonski radio, so izvolili Attleeya znova za vodjo angleške delavske stranke.

Beograd. Akcija komunistične or- ganizacije »EAM« proti kroni postaja vedno obširnejša. Po vesti iz Cavalle je imel tamkajšnji komunistični pre- fekt Tsarhuas govor, v katerem je obdolžil grškega begunskega kralja, da je preprečil poskuse »EAM-a« gle- de ustanovitve narodne osvobodilne fronte. Tsarhuas je dodal, da se kralj ne bo smel vrniti prej, preden ne bo o tem odločil narod. Značilno je, da je to obtožbo voditelja »EAM-a« raz- širil Reuter.

Riga. Iz občine Jarapi pobegli kmeč- ki voditelj Kitesnik je poročal sledečo o boljševiškem terorju: »Med prve so- vjetske ukrepe po prihodu v našo vas je spadala ustanovitev takozvanega kazenskega odbora pod židovskim vod- stvom. Nato so razdelili vse prebival- stvo v dve skupini. Skupina A je bila določena za odvoz v Sovjetsko zvezo, skupina B pa je obsegala ljudi, ki jih je bilo treba likvidirati. Ljudi, ki so spadali v skupino B, je določil iz zapo- rov odpušteni tat in boljševik Tamre.

Budimpešta. O vdoru Sovjetov v madžarsko območje mesteca Nagy- schalonta poroča »Függetlenség«, da so sovjetski vojniki pred očmi svojih čast- nikov takoj pričeli z ropanjem stanov- vanj in trgovin. Nato so pričeli posi- ljevati žene.

Odprite oči

Ni komunist, kdor ne žrtvuje do- movine za zmago komunistične re- volucije. Lenin.

To, za naše pojme naravnost strašno pravilo, ki ga je v svoji brutalni odkri- losrčnosti zapisal Lenin v svojih spisih, velja v celoti še danes. Vse, prav vse, narodne in gospodarske vrednote podre- diti enemu samemu cilju — zmagi ko- munistične revolucije. Še letos je izjavil vodilni slovenski komunist Kardelj: »Vseeno je, četudi pri revoluciji, ki smo jo začeli, pogine 95% vseh Slovencev, gledati moramo le eno, da bomo zmagali.«

Nešteto je dokazov, da je res glavni namen komunistov pobiti čim več Slo- vencev, le da oni ostanejo. Da je njihova revolucija mednarodna, dokazuje dejstvo, da se slovenski komunisti na Primor- skem bratijo z badoljevskim, da skupaj trgajo kmetu kruh izpred ust in da jim je prav malo mar, če padajo in umirajo njihovi rodni bratje. Ustanovili so nov odbor za »osvoboditev« Primorske, kjer sedijo, da je komedija še večja, tudi bad- oljevski komunisti. To so dejstva, ki jih ne more nihče tajiti, saj je shodu pris- tovalo okrog 150 ljudi, ki so jih s silo prignali in ti morajo pričati o resničnosti.

Kljub temu, da slovenski komunisti na Primorskem venomer trdijo, da se borijo za svobodo slovenskega naroda, njihova dejanja vedno bolj izpričujejo, da so službi mednarodnega komunizma in da bočejo svojo slovensko zemljo pro- dati.

Iz Trsta

Novi znaki za alarm. Tržaška pre- fektura javlja, da bodo od 15. oktobra dalje znaki za alarm v toliko spre- menjeni, da bodo sirene javile tudi ne- varnost obstrlejevanja s strojnimi s šestimi znamenji sirene (5 sekund žvi- žganja in 5 sekund pavze). Drugi alar- mni znaki ostanejo neizpremenjeni.

Slikarska razstava. V Protijevi u- metniški galeriji razstavlja svoje slike Santo Lucas. Posebno pozornost vzbuja zbirka slik z motivi starega Trsta.

Nesreče. 75 letna Ivanka Perano je padla po stopnicah Morske Marije in si poškodovala ramo. — Po vsem telesu se je potolkel pri padcu s poljskega voza Mali Franc Slatič iz Puljske okoli- ce. Ko je šla po Carduccijevi ulici, je padel kos železa na glavo 23 letni Ar- mili Strazulini, ki je dobila pri tem ob- čutne poškodbe na glavi.

Vlom v mesnico. Neznani tatovi so vlomili v neko mesnico v Ulici sv. Mi- haela, odkoder so odnesli mesa in ma- ščob v vrednosti več tisoč lir.

Obnovitev živilskih nakaznic. Pro- šnje za obnovitev živilskih nakaznic morajo oškodovanci in evakuiranci, bivajoči v Trstu, za dobo od novembra 1944 do februarja 1945 vložiti do 10. oktobra. V istem roku morajo evaku- iranci, bivajoči v Trstu, obnoviti pro- šnjo za nadaljnje bivanje v mestu. Po poteku tega roka oblasti ne bodo več sprejemale kakršnihkoli prošnji.

Jesenski izpiti odloženi. Kakor jav- lja šolski urad, so šolski jesenski iz- piti za ljudsko in srednješolsko mla- dež odloženi, ker so šolski prostori še polni in se bodo vršili izpiti, ko bo na razpolago dovolj šolskih prostorov. Rok za izpite bo naknadno javljen. Šole se bodo začele 30. oktobra, vpiso- vanje za šolsko leto 1944-45 pa se la- hko začne takoj.

Vseničilski izpiti odloženi. Tržaška univerza sporoča vseničilščnikom, da so jesenski izpiti odloženi.

Iz Gorice

Prijeti gostilničarji. Goriška poli- cija je prejela tri gostilničarje, ki niso hoteli prodajati gostom vina. Pri pre- iskavi kleti so ugotovili, da je bila za- dostna zaloga vina in so jih zatorej od- peljali v zapore, vse vino pa so zaple- nili.

Umrli so: 94 letna Katarina Kocjan- čič roj. Grusovin, 74 letna Terezija Kos roj. Koren, 78 letni Anton Gotardis, 67- letna Marija Meritek roj. Zuzig, 55 let- na Jožefa Flajs roj. Kravarnja, 69 letni

Ko pregledujemo te žalostne kupčije z našo zemljo, vprašamo vse tiste, ki so podpirali in še podpirajo izdajalsko OF, kako se bodo zagovarjali pred zgodovino in pred lastnim ljudstvom. Ti so krivi, da komunisti tako sramotno barantajo za našo zemljo. Težko bo tem, težko bo tudi onim, ki so sicer spoznali zločinsko delovanje komunistov, pa so se iz golega samoljublja potuhnil. Kako bodo pogle- dali v oči poštenim Slovincem oni časti- hlepneži, ki so se udinjali strašnemu ko- munističnemu tiranu samo zato, ker so jim komunisti obljubili kako častno me- sto v njihovi »republik«.

Naj se zavedajo vsi, da s svojim ego- izmom, častihleplem in bojazljivostjo pri- pravljajo sebi in svojim otrokom naj- hujše suženjstvo, da bodo še davni po- tomci preklinjali njih kratkovidnost in nedelavnost. Vsa njihova opravičevanja bodo zaman, ker danes si narodi kujejo prihodnost za tisočletja. V tej odločilni uri, ko si tudi mi kujemo našo bodo- čnost, se ne smemo ozirati ne levo, ne desno, ampak se moramo strniti kot en mož z našimi domobranci. Ti žrtvujejo svojo mlada življenja tudi za nas in za naše otroke. Ne ozirajo se ne na zani- čevanje in pljuvanje zakrknitih v ko- munistov in ne na divje sovraštvo bad- oljevskih komunistov in svojih klik, ker so si v esvsti svoje zmage, ki bo razbila umazane kupčije naših sovra- žnikov.

(Po »Tolminkem« glascu).

Rudolf Milost, 47 letna Marija Kenda roj. Flander, 27 letni Miroslav Had, 67- letna Jožefa Pernel roj. Berdon, 50- letna Julka Vrgna, 82 letna Katarina Drašček roj. Lipovšek, 72 letna Ama- lija Škarabot roj. Masera, 44 letna Frančiška Tost roj. Mislej, 37 letni Ber- nard Besnesel, 67 letna Rozalija Humar roj. Valič, 45 letni Ivan Teresin.

Paketi za vojne ujetnike. Slovenski Rdeči križ v Gorici obvešča, da je pa- ketna pošta za Nemčijo še nadalje od- prta. Rdeči križ sprejema tudi brez lističa ali spremnice pakete za vojne ujetnike, internirance in delavce, predvsem pa za internirance, ki so zdaj postali svobodni delavci. Število paketov je neomejeno. Če kdo ne ve, kako se paket pripraviti, naj ga pri- nese v urad Slovenskega Rdečega kri- ža v Mazzinijevi ulici št. 2, kjer mu bodo paket pripravili in poskrbeli za točno odpravo.

Novo obdavčenje. Vsi trgovci mo- rajo zaradi novega obdavčenja prija- viti davčnemu uradu blago, ki ga imajo v zalogi od 1. oktobra tega leta. V poštev ne pridejo slaščice, čokolada, sladoled, dišave, toaletna mila in pa krznarski izdelki.

Najvišje cene mila. Pralno mila, ki vsebuje 30 odst. kislih maščob imajo z odlokom komisarja naslednje cene: v tovarni lir 1150 za stot, v trgovini na drobno lir 1320 za stot, v predprodaji 1330 lir za kg, za 75 gr pa 1.15 lir.

Z Reke

Sobe za prizadete. Da bi se za- čelo potrebi po stanovanjih za priza- dete ob bombardiranju, so župani vseh krajev v Reški pokrajini sklenili, da bodo vsi odvisni prostori v stanova- njih, pisarnah in raznih trgovskih lo- kalih morali biti na razpolago za priza- dete. Vsi prebivalci morajo do 16. oktobra prijaviti odvisne prostore.

Pretkan goljuf aretiran. Reški po- liciji je uspelo prijeti goljufa, ki je na pretkan način izvajal ob ljudi živila. Predvsem je usmeril svoje delovanje na potniške vlake, kjer so potniki vo- zili s seboj tudi razna živila. Izdajal se je za policista in se ponujal potnikom, da jim bo skril živila pred gospodarsko policijo. To je naredil tako popolno, da potniki pri izstopu iz vlaka niso našli ne lažnega policista ne živil. Ka- kor se je potem dokazalo, je goljuf prodajal na ta način pridobljena živila na črni borzi.

Gospodarstvo

John B. Blandford, kakor javljajo iz New Yorka. Ta številka pomeni mi- nimum, ki je potreben, da ustvari do- stojna stanovanja za naraščajoče pre- bivalstvo in vračajoče se vojake.

De Gaulle zahteva francoske ladje od zaveznikov nazaj. Iz Buenos Aire- sa objavljajo, da je sedaj de Gaulle zahteval izročitev svoječasno rekviri- ranih francoskih trgovskih ladij. V ar- gentinskih gospodarskih krogih izjav- ljajo k temu, da bo državna mornarica ravno zaradi tega utrpela mnogo škod.

Poslovanje češko-moravskih želez- nic. Češko-moravske železnice so za- ključile poslovno leto 1943/44 s prebit- kom v višini 1103 milijonov kron na- pram 889 milijonov kron v l. 1942/43. Po upoštevanju obresti, investicijskih stroškov in drugih obveznosti ostane čisti dobiček v višini 370 milijonov kron, ki bo odveden blagajni protek- torata. Vložni kapital češko-moravskih železnic znaša 11,13 milijard kron, to je 547 milijonov več kakor ob koncu prepretekega leta.

Nizozemski »moratorije«. Nizozemska begunska vlada je dosegla za Nizo- zemsko »moratorije«, četudi kratkega roka, pri »osvoboditvi Nizozemske«. Tako poroča »Wallstreet Journal« po vesti britanskega poročevalskega ura- da iz Londona.

Premalo stanovanj v Zedinjenih dr- žavah. Najmanj en milijon stanovanj bodo morale zgraditi Združene države po vojni, kakor je izjavil predsednik »National Housing Administration«

Jakoša Marka ni več

Ko je, zdaj že pokojni trebanj- ski g. dekan To- mažič v št. Ru- pertu pokopaval skupaj z župni- kom Nahtigalom in kaplanom Cva- rom tudi zločin- sko umorjenega posestnika Jakoša Alojzija, je v na- grobnem govoru dejal: »Vsa Tvoja

krivda je v tem, da si bil svoji ženi zvest mož in svojim otrokom nad vse zgledno skrben krščanski oče in vzgo- jitelj.« Tako je podčrtaval to vzorno vzgojo v njegovi družini, da sem si močno želel spoznati njegove otro- ke. Bilo mi je dano spoznati enega: Marko.

Ko sem se v novembru lanskega leta rešil komunistične ječe in vstopil k domobrancem, sem v Trebnjem, kjer je takrat imela sedež 32. četa, takoj postal pozoren na krepkega, vedno se smejočega fanta polnih rde- čih lic in izredno živih oči. O njem so mi pravili, da se bori kot lev: Ja- koš Marko.

Pozneje sem mogel Markovo la- nosti spoznati ob bliže in reči moram, da v svojem življenju še nisem sre- čal tako odločno katoliškega in brez- kompromisnega fanta, kot je bil Ja- koš Marko. V protikomunistični ber- bi ni poznal oklevanja in popuščanja, pa ga tudi pri drugih ni trpel. Ne- izprosen v borbi proti komunizmu, pa nič manj neizprosen, če je zasledil med domobranci kako napako ali idejno nejasnost.

Ime Jakoš Marko pomeni za vsa novomeška domobranci skupino pro- gram in zakletv po jasni ideološki zgradnji domobranstva na strogo fa- litiškem stališču in po odločni brez- kompromisni borbi proti komunizmu do zadnje kaplje krvi. Jakoš Marko se pravi; dosledno katoliško življenje po- veri, zvestoba božjim in cerkvenim za- povedim, neizmerna ljubezen do ro- dne zemlje. Jakoš Marko je toliko kot reci: brezprimerno junaštvo, prezira- nje žrtve in telesnega napora. To ime je strah terencev in trepet OF. Jakoš Marko pa pomeni tudi zdravje in ve- selje in smeh in zadovoljstvo, ki je žarelo iz tega idealov polnega fanta in se širilo med soborce.

Zdaj Jakoša Marka ni več. 27. sep- tembra je podlegel ranam, ki jih je prejšnji dan dobil na Trebnjem, po- kopali pa so ga 28. septembra v nje- govi rojstni fari v št. Rupertu.

Pokojni Marko se je rodil 10. mar- ca 1921 v Rožembergu pri št. Rupertu. Dovolil je osem razredov osnovne šole. Boril se je proti komunistom že v tako imenovanem »štajerskem bata- ljonu«, v legijo pa je vstopil 7. junija 1942. Kraji: št. Jošt, Graciarjev tur, Brezovica pri št. Jerneju, Škocijan, Pleterje, Stopiče in končno št. Rupert so zvezani z njegovim imenom še iz časov vaških straž.

Njegova zasluga je, če je mirenška dolina očiščena terencev. Prav zato so komunisti pokojnega Marka divje so- vražili, ga v svojih glasilih grdo bla- tili. Tudi dokaz, da je bila njegova pot prava.

V slutnji, da bo podlegel rani, ki jo je dobil na Trebnjem, je ob slo- vesu naročil svojim fantom: »Borite se naprej, uničite komuniste, zmagali bo- stek! Ni rekel: »Maščujte me!«, ker Markovo srce ni poznalo maščevanja.

Zdaj Jakoša Marka ni več. Legel je k našim junakom. En grob več, en mučenec več za našo sveto stvar. Mo- da pa ga je poklical oče, ki je padel pred njim skupaj z župnikom Nahtigalom in kaplanom Cvarom. Uživajo- večno plačilo za svoje mučeništvo pri- njem, v katerem je mir in pravica za katero sta se borila! Tvoje ime, ne pozabni Marko, pa nam bo še naprej program in spodbuda doslednega ka- toličstva in brezkompromisne borbe za uničenje brezbožnega komunizma.

Dr. Fr. Blatnik

Naša borba

je naslov novi knjižici, ki izide te dni.

Iz Pulja

Jesenski izpiti vseh ljudskih šol v Pulju so bili v šoli »Dante Alighieri« od 4.—9. oktobra.

Policijska ura v Pulju velja od de- setih zvečer do petih zjutraj, za ostale kraje v pokrajini pa velja od devetih zvečer do šestih zjutraj.

Delovni čas za trgovine. V vsej po- krajini morajo biti odprte trgovine od 8.—12 in od 14.—17. Trgovci in obrtni- ki se morajo strogo držati tega časa in kršilci odredbe bodo kaznovani.

Iz Vipavske doline

mirnih časih precej skromne. Kaj na- rečemo danes, ko smo tako rekoč ob- dani s kitajskim zidom, katerega so ustvarili naši bratje, ko so naše šram- be prazne in s strahom gledamo bliža- jočo se zimo. Če ne dobimo poti, da bomo vsaj malo potešili glad, bodo mo- rali naši otroci skupno z nami stradati. Komunisti, ki segajo s svojimi umaz- nimi rokami v kmečke kašče in odna- šajo iz njih kmetov pridelek, prav go- tovo ne bodo mogli in ne hoteli nasiti- lačnih ust, ki bodo vso dolgo zimo pre- sile kruha, a mu ga mati ne bo mogla dati, ker so ji rodni bratje zaprli pot do njega. Zares hudi so časi, v nas pa žo- upanje na svetlejšo bodočnost, ko bo- mo spet lahko evobodno mislili in trgo- vali ter delali v prid svojemu bližnje- mu in koristili z našim delom ne le našim družinam, ampak vsemu narodu.

Zadušnica ob obletnici kočevskega procesa

V petek se je zbralo jutraj ob polnoči v ljubljanski stolnici nebroj prijateljev in ljudi, ki se s hvaležnim srcem minjajo žrtve, padlih v boju s komunistom, da bi v molitvi prosili za pokoj mrtvih junakov.

Pod kupolo je bila postavljena črna goba s belim križem, okrašena s premijami šopki živobarvnega cvetja. Ko je bila stolnica že tako polna, da so se le osamezniki še mogli stisniti vanjo, je prišel prezident general Rupnik s spremeno v pokleknili na črni klečalnik, pozval na levi strani tumbi. Oblečen bil v domobranksko uniformo, na rahlo pa sta mu belsteli pleni generalni naramniki z eno zvezdo. Ob njem sta bila njegova tajnika podpolkovnika Podhorski in Kregar.

Gornji del cerkvene ladje so napolnili predvsem domobranci. Navzoči so bili vsi v Ljubljani se mučijo častniki, med njimi podpolkovnik Krener, Peterlin in Vizjak. Med domobranskimi uniformami si opazili tudi kroj slovenskih narod. straž in zastopnika bojnikov.

Slovensko znanost sta zastopala prednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Vidmar in rektor ljubljanske univerze dr. Kos, mestno občino

ljubljansko pa njen za opravljanje županijskih poslov pooblaščen generalni tajnik g. Jančigaj. Ko je bila v cerkvi sv. Jožefa opravljena služba božja ob drugi obletnici bana dr. Natlačen, ki jo je daroval superior Lederhas, so prišli v stolnico tudi najbližji prijatelji pokojnega bana in gospa Natlačenova.

Zalno službo božjo za vse žrtve komunizma pri nas je daroval prevzvišeni gospod škof ljubljanski ob asistenci petih kanonikov stolnega kapitlja. Ves čas je med maso žudovito ubrano prepeval žalostinke mešan zbor. Po masi je prevzvišeni z duhovščino odmolil ob tumbi molitve za pokoj vseh mrtvih junakov, padlih v idejnem in vojaškem boju slovenskega naroda z brezbožnim komunizmom.

Ko so se vrata stolnice odprla, je ves prostor okrog cerkve napolnila množica. Prijatelji in znanci so se zbirali v gruče in se pogovarjali o dragih pokojnikih, ki bi sedaj še vedno plodno delali za svoj narod, ko bi jih ne bila zadel zločinski komunistični krog. Tudi domobranci se niso mogli kar raziti, obujali so spomine na prestane boje z rdečimi zločinci in se bodrili za bodoče napore, ki bodo prinesli narodu lepše dni.

Dogodki in novice današnjega dne

NOVI GROBOVI

† **Adolf Leskovic.** V Ljubljani je na svojem rojstnem domu v Trnovem, Opešarska cesta 8, umrl v četrtek popoldne pri starosti 55 let. Trpljenje dolgotrajne bolezni je vdano prenašal in se lepo spravil z Bogom in domačimi mirno poslovil od minljivosti tega sveta. Pogreb bo v soboto, 15. t. m. ob 1/2 popoldne v žal. opredel. kapelici Sv. Janeza Krstnika, parohije njegove fars, na pokopališču pri Sv. Križu.

† **Jože Godnič.** Izpolnjuje dolžnost do svojega naroda je padel za dom in domovino 11. oktobra 19 letni Jože Godnič, abiturient-domobranec. Pokopali ga bodo 14. oktobra v Stični. Slovenska sv. maša zadušnica bo v četrtek 19. t. m. ob sedmih jutraj v župnijski cerkvi sv. Petra.

† **Janez Zidar.** V Brežah je umrl posestnik Janez Zidar. Njegovi zemski ostanki počivajo pri Sv. Križu na Jurjevi. Sv. maša zadušnica bo v torek 17. t. m. ob sedmih jutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja pri oltarju sv. križa.

† **Lucija Langerholc.** Gospod je poklical k sebi gospo Lucijo Langerholc. Blago mater bodo spremili k zadnjemu počitku v soboto 14. t. m. ob pol petih iz kaple sv. Krištofa na žalah. Maša zadušnica bo v soboto 14. t. m. ob pol osmih jutraj na Rakovniku.

Naj rajnim sveti večna luč, vsem prijateljem dragim naše iskreno sožalje.

14. vinotoka

1665 leta se je rodil v Parizu Evgen Savojski, avstrijski vojskovodja. Odkrival se je že v vojni proti Turkom po obleganju Dunaja. Bil je poveljnik v španski nasledstveni vojni. Proslavil se je v prvi Karlovi vojni proti Turkom, ki je z mirom v Požarevcu prinesla Avstriji celo vso Sumadijo. Ob izbruhu druge Karlove vojne je bil že bolan in je 21. aprila 1736 umrl. Ne bo brez osnove trditev, da je Avstrija izgubila to vojno zaradi smrti Evgena Savojskega, ker ni imela dobrih poveljnikov.

1806 leta so bili Prusi premagani od Napoleona pri Jeni. Po Campoformijskem miru, v katerem je bila poznana Avstrija, je Hotel Napoleon pokorili najmočnejšo nemško zvezno državo, Prusijo. V naglih pohodih je prešel Nemčijo in iznenadeno prusko vojsko prisilil v bitko pri Jeni. Poraz, ki mu je sledil še oni pri Auerštadu, je odprl Napoleonu vrata v Berlin, kamor je vkrakal 27. oktobra.

1809 leta je bil sklenjen v Schönbrunn na Dunaju mir med Francozi in Avstrijo. Avstrijski cesar se je odrekel pokrajnam v Italiji in je moral prepustiti Napoleonu del Tirolske, Koroške, Kranjske, Vojno Krajino

Noben človek ne stoji tako visoko, da bi mu ne bilo treba biti pravičen do drugih.

(Ebner-Eschenbach.)

Koledar

Sobota, 14. vinotoka: Kalist I., papež in mučenec; Fortunata, devica in mučenica; Burhard, škof.

Nedelja, 15. vinotoka: 20. pobinkostna; Terezija Velika, devica in opatica; Bruno, škof in mučenec; Sever, škof.

Dramsko gledališče

Matteček se ženil. Red Premierski. Ob 18.

Operno gledališče

Fausta. Izven. Ob 18.

Kino Metica

Premiera ob 16 in 19.

Kino Union

Pred sodnim dnem ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

Če moč gospodari ob 16 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Zdravniška služba

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljal ob soboti ob 20 do ponedeljka do 8 mestni zdravnik dr. Izidor Vinko. Ljubljana, Tržaška cesta 14, telefon 22-89.

Vabilo na otvoritev slikarske razstave.

Vse moje prijatelje, znanke in vse one, ki ljubijo slikarsko umetnost, vabim na otvoritev svoje razstave dne 15. t. m. ob 9 uri v galeriji "Ubersnel". Gospodstva c. 3. Razstavljeno bo 60 študentskih slik "motivov s Fužin", moje delo letošnjega poletja. Miloš Šušteršič.

Dramsko gledališče

Sobota, 14. oktobra, ob 18: Matteček se ženil. Premiera. Red Premierski.

Nedelja, 15. oktobra, ob 17: Maturas. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

A. T. Linhart: Matteček se ženil, komedija v 5 dejanjih. Osebe: baron Naletel - Korošec, Rozala, njegova gospa - Pugičeva, Matteček, graščinski vrtnar - Sever, Nežka, hčica - Svetlova, Tonček, študent na vakancih - Jamnik, Zmešnjava, advokat na delu - Lipah, Zufek, graščinski tajnik - Raztresen, Budalo, njegov pisar - Brezigar, Jerec, županova hči - Goleva, Jaka, lakaj - Dolinar, Gasper, delavec - Blaž t. dr. - Igra se godi na gradu na Gorenjskem blizu vas. Režiser dr. Milan Pavlovič, scena arh. V. Gajšek, kostumi D. Kačerjeva, glasba, ki jo izvaja Prevoškov kvintet, Jože Osana.

Opazujemo p. n. občinstvo, da bo začetek nedeljskih predstav v Operi in Drami vslej ob 17. kadar se bo vršila samo ena predstava. Če pa bosta dve predstavi, bo začetek vslej posebej objavljen.

Operno gledališče

Sobota, 14. oktobra, ob 18: Fausta. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

Nedelja, 15. oktobra, ob 17: Manom. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

Ch. Gounod: FAUSTA. Opera v petih dejanjih. Po Goetheju napisala J. Barbier in M. Carré. Osebe: Faust - Čuden; Mefisto - Popov; Margareta - Vidaličeva; Valentin, njen brat - Janko; Marta, njena sestra - Golobova; Siebel, študent - Bukčevič; Wagner - Dolinar. Valburgina mati: solo plešeja Bravničarjeva, Japljeva, Remškarjeva, Kührs, Pogačar, Brarčeva in Zelenkova, sodeluje ves baletni zbor. D. Zebre, režiser C. Debevec, koreograf inš. P. Golovin, scena inš. Franz. - Godi se v začetku 16. stoletja.

Franciskanski oder

Nedelja, 15. oktobra, ob 18: Domc. - Predprodaja vsotopne od 11-12.30 in 17-18.30.

Dobrim srcem

Školijska dobrodela pisarna naproša vse, ki imajo kakršno koli staro uporabno blago, ostanke blaga, klobuče in podobno, da poklonijo za izdelavo copat za begunce in izgnance. - Obenem prosimo, da se javijo oni, ki bi prevzeli izdelavo teh copat proti plačilu. - Pisarna kupuje tudi stare, dobro ohranjene čevlje in obleko. - Prijaviti na: Miklošičeva cesta 7-1.

Počastitev Gregorčičeve stoletnice rojstva in Zimska pomoč

Zimska pomoč bo počastila Gregorčičevo 100 letnico rojstva s tem, da bo v dnevih 14., 16. in 17. t. m. dala na trg 100 izvodov pesnikove ode Oljki, ki jo je založila in s tem na dostojen način dokazala, da ga cenil kot narodnega pevca. Te knjige bodo dobili kupci 20% ceneje kot so na knjižnem trgu. Tako bo veljala knjiga: ljudska izdaja 20 lir, boljše izdaja 40 lir, podpisana izdaja 55 lir. Knjige prodajamo v lokalni Zimski pomoči-oddelku za tombolo, Gradišče 4.

Obvestila Prevoda

Potrošnikom kuriva

Zaradi oblastvene odredbe trgovci s kurivom ne smejo deliti premoga na odrezke za mesece, ki so že pretekli. Glede na to se p. n. potrošniki opozarjajo, da pravočasno dvignejo pri trgovcih s kurivom premog, ki jim pritiče v tekočem mesecu. Sindikat trgovcev s kurivom.

Prijava goveje živine in prašičev

Mestno županstvo poziva vse one rejce goveje živine ali prašičev, ki pri njih še ni bilo običinskih popisovalcev na dom, naj se nemudoma sami zgledajo v mestnem gospodarskem uradu. Beethovnova ulica 7, soba št. 15, da naznajo živali in se tako izognejo posledicam. Prijave se sprejemajo samo do petka 20. t. m.

Delitev marmelade, sira in bonbonov

Potrošniki v Ljubljani (znotraj bloka) prejmejo na osnovno živilsko nakaznico za mesec oktober (brez pretiskanih črt): 500 g marmelade na odrezek Okt 24 ab, 150 g trdega sira na odrezek Okt 27 ab in 200 g bonbonov na odrezek Mlad a 104, Mlad b 104 in Mlad c 104 dodatnih živilskih nakaznic za mladino do 18. leta starosti (brez pretiskanih črt).

Potrošniki v občinah Joče in Polje ter občani mesta Ljubljane, ki prebivajo zunaj bloka, prejmejo: 500 g marmelade na odrezek Okt 24 ab osnovne živilske nakaznice s pretiskano modro črto.

200 g bonbonov na odrezek Mlad a 104, Mlad b 104 in Mlad c 104 dodatnih živilskih nakaznic za mladino do 18 let starosti (s pretiskano eno violetno črto).

Bonbone delijo stalni trgovci.

Bonbone delijo: Suml, Gradišče: Jeras, Miklošičeva; Florjane Jože (Bonbon), Miklošičeva; Oset Jožko, Dunajčeka; Stine Rudolf, Dunajčeka; Rosman Egidij, Ulica 3. maja in Vavpetič, Celovška.

Sir delijo mlekarne: Kugovnik Elka, Za. loka 16; Guzelj Marija, Kljunova 8; Vidmar Ljudmila, Ciglarjeva 12; Rupena Rozalija, Lernejeva 2; Gruden Jakob, Celovška 101; Lupine, Dolenska c. 49; Roš Barbara, Cesta 29. X. 2; Mahovič Breda, Tržaška 48; Skorjano Cecilija, Tržaška 3; Sinkovec Fani, Miklošičeva 7; Gmajnar A., Dunajčeka 47; Drole Ivanka, Stančičeva 6; Potočnik Ivanka, Šmarčinska 16; Stefančičeva Marija, Gospodsteva 10 in mlekarne stojnice na Pogačarjevem trgu.

Delitev jaja

Mladina od 9 do 18 let bo dobila v mlekarah, ki delo aveže mleko, od 14. do 21. oktobra 1944 na odrezek 316 živilske dodatne karte Do M C brez pretiska, po 1 jajce.

Delitev krompirja

Na odrezke 21-24 nakaznice za krompir deli krompir tudi trdka Druškovič (Bernčkerjeva ulica.)

Prodaja mesa

V soboto, dne 14. oktobra 1944 dobe meso bolniki na bolniški dodatne karte, bolnišnice in sanatoriji.

Dobrine novice

Za pok. dr. Marka Natlačen bo v ponedeljek, 15. t. m., ob 7 sv. maša v franciskanski cerkvi v kapeli za velikim oltarjem (obletnica pogreba).

Kongregacija gosposiden in kongregacija učitelje pri sv. Jožefa imata v nedeljo, 15. t. m., ob 6.30 skupno sv. obhajilo, v ponedeljek pa redni shod. Prilite vsi!

Obletnica smrti pokojne šolske upravitelice in Begunj Anice Drobničeve bo v ponedeljek, 16. oktobra, ob 7 v Slomškovem zavodu, Poljanska cesta 6.

V karmeličanski cerkvi na Selu bo v nedeljo, 15. oktobra, na praznik sv. Terezije Velike, celodnevno čedenje sv. Rožnatega Telesa. Ob 6 se izpostavi Najsvetejša, nato tiha sv. maša a pridgo. Ob 8 slovesna sv. maša, ob 9 tiha s kratkim nagovorom. Ob 17 govor, pete litanije Srca Jezusovega, zahvalna pesem in blagoslov. Vljudno povabimo! Prilite, molimo! Počastimo veliko mater, ki nam je dala sv. Malo Terezijo. Priporočimo tudi Veliki sv. Tereziji vse svoje zadeve, da jih izroči skritemu Bogu, ki ga bomo v nedeljo na Selu molili. Lepše ne moremo proslaviti njene praznika kot s tem, da bomo z Veliko Terezijo molili evharističnega Kralja, za katerega je gorela in živeła.

Gospode katehete ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol vabi k letni konferenci, ki bo prihodnje sredo, 18. oktobra t. l., ob 16 v katehetskimi sobi - nadzornik za verouk.

V počastitev spomina pok. g. šolskega nadzornika Janka Grada je daroval namesto venca za Vincencijevo Konferenco pri Sveti Družini v Mostah g. dekan in župnik pri D. M. v Polju 200 lir.

Vsem, ki ste nas v dnevih trpljenja obdali s ljubeznijo in sočutjem, se najiskrenejše zahvaljujemo. Obenem sporočamo vsem, ki ste blagrega pokojnika poznali in ljubili, da bomo počastili njegov spomin s mašo zadušnico v ponedeljek, 16. t. m., ob 7.30 v cerkvi sv. Cirila in Metoda. - Zaljubljeni Jerobčevi.

Joža Lovrenčič: Tri boljše poti, so ljubke legende v verzih o Višarjah, Sveti gori in Brezjah v slogu slovenske narodne pesmi. Založila jih je Mohorjeva družba.

Bi se radi ogledali brez karjave? Zdi se nemogoče, pa ni!

Tečaj knjigovodstva prične 16. oktobra. Praktično znanje, potrebno v zasebnem ali javnem poklicu. Posebni tečaji tudi za stenografijo, korespondenco, strojeplejso, jeziklo itd. Priporočljivo tudi akademikom-čarkam in dijakom-injam. Izbra predmeta po želji. Informacije: Trgovsko učnišče »Christofev učni zavod«, Domobrankska 15.

Franciskanski oder. Delavci prosvetni krožek DPA v Ljubljani uprizori v nedeljo, 15. oktobra, ob 18 J. Jalnovo dramo »Domc«. Predprodaja vsotopne dnevno pri blagajni franciskanske dvorane od 11-12.30 in od 17 do 18.30.

Višji trgovski tečaj v Ljubljani sprejema slušatelje-lece s višjo predizobrazbo (dovršeni redni Enoletni trgovski tečaj ali višji razredi srednje šole oz. dovršena prodnja ali strokovna šola). Pričetek pouka 12. oktobra. Prospekti: Trgovsko učnišče »Christofev učni zavod«, Domobrankska 15.

Učite se strojeplejsaj! Novi eno., dvo. in trimesečni tečaji pričenejo 16. 17. in 18. oktobra. - Praktično znanje, koristno vsakomur, sodej in v bodoče. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji. Prospekti: Trgovsko učnišče »Christofev učni zavod«, Domobrankska 15.

Stenografski tečaji pričenejo 16. oktobra. Praktično znanje, koristno vsakomur. Priporočljivo tudi za akademike-čarke in dijak-inje. Informacije: Trgovsko učnišče »Christofev učni zavod«, Domobrankska 15.

Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in Višji trgovski tečaj dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učnišče »Christofev učni zavod«, Domobrankska 15.

Vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno. Informacije: Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2. II, nadstropje.

Vodeni trgovski tečaj - središče mesta - pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2. II. prične s poukom 16. oktobra (knjigovodstvo, korespondenca, trg. računstvo, stenografija, jeziklo, strojeplejsa itd.) Izbra predmetov po želji. Vpisovanje dnevno, tudi zvečer. Zahtevajte prospekt. - Ravnateljstvo.

KULTURNI OBZORNIK

Ljubljanska Drama:

W. Shakespeare: »Kar hočete«

(Po repriži)

»Kar hočete« je ena izmed veselih Shakespearejevih iger, ki nas vodi preko veseljih in smešnih doživetij, pa tudi preko ovir, zapletljivosti in zaskrbljenosti k srečnemu in veselemu koncu. Zgodbo je postavil dramatik v Ilirijo, v bližino morja. Tu živi njegovi junaki. Sebastijan in Viola, brat in sestra, ki mislita drug za drugega, da je utonil, sta se rešila iz valov in živita v Orsinovem kraljestvu. Le srečata se šele na koncu, da tako drug drugega rešita in drug drugemu pripomoreta do sreče. Druga dvojica je Orsino in grofica Olivija, ki zavrača vse prošnje in vse vojvodove poslanca, ki bi ji hoteli omehčati srce za Orsina. Naenkrat pa se ta trdosrčna grofica zaljubi v Viola, ki je preoblečena v moškega v službi pri Orsinu. V ozadje je Shakespeare postavil podobo starega, sitnega viteza Malvolia, da je s tem osmešil vse puritanke, ki so prav v njegovem času zanikali pravico do veselja, sprostivše in sreče in so zaradi tega napadali tudi Shakespearejevo umetnost. Tretji krog tvorijo potem vitez Tobija, pijanec in uživač, strahopetec Andrej Bledica in Olivija

jina služabnica Marija. Med vsemi temi pa norec plete svoj šalji bič in gleda in spremlja usodo ljudi, njih veselje in bridkosti in zaključki s pesmijo, da gre vse skozi dež in vihar.

Igra sloni na elementu muzike, ki se tudi začne z njo in jo kasneje podpira. Vsa zgodba je ritem, ritem kakor v muziki. Zato živahno teče dialog kot vrec takoj ob izviru. Komichnost ni odvisna od snovi, pač pa obrača pesnik tako vse dogodke, da se zabavo zapletajo in razpletajo, kakor se njemu zdi. Ostrina pesnikovega svetovnega nazora se poveže na koncu z milino, priskrbenostjo in odpustitvijo. Vendar ne zaključuje pesnik igre z naključjem ali srečnim preokretom. Ostrina gre prav do konca. Ves čas vodi osebe po čudovitih potih, vodi junake v težave in skrb, iz katerih ne vidijo poti. Ob vsem tem pa hodi neka vzporedna sila, ki postavi na koncu v svoji pretehtanosti vse na pravo mesto, kot je hotela že v začetku. Pesnikova vera v absolutno pozitivno pravičnost na svetu dá svoj končni pečat.

Tako nam je to delo v oddih in razvedrilo. Režija, ki je bila poverjena g. prof. Šestu, je lahkonost in vedrost ves čas skrbno zasledovala in skušala ustaviti še več novih veseljih odskih učinkovitosti. Predvsem so premišljeno izpeljane situacije in podčrtani karakterji. Tako je situacijska in karakterna komika prišla do polne veljave. Vendar je treba paziti pri tem, da le ne gre težnja po učinkovitosti in smešnosti predaleč. Povsod so postavljene neke meje, preko katerih ne sme niti režija, niti igralec. Kakor hitro namreč prestopi to mejo, nimamo pred seboj več umetnosti in ne živga umetnika, ampak pripravljeno komedijantstvo in komedijante. O predstavi, o kateri poročamo, ne moremo trditi, da bi šla tako daleč. Vendar je čuti na nekaterih mestih, da nam hoče dati preveč do brega; več komike kot je more. To so predvsem prizori z vitežom Tobijo, vitežom Bledico in Fabjanom, ko bere Malvolio podtaknjeno pismo. Podobno tudi drugi prizori, kjer je omenjena trojica. Tako ritem predstave trpi in se pesniška moč in lepota zabrisa. In iluzija usiha. Človek se smeje lahko, toda ima ves čas občutek, da gleda pred seboj ljudi, ki se trudijo, da bi se jim gledalci smejali. Niso več živi umetniki, ampak samo igralci. Ob tem je treba paziti pri režiji na ves patos, ki se včasih tako rad pojavi in podere za seboj vse tisto, kar je prej živega igralca ustvaril. Vloga kapucina, ki nima v sebi nobene smešne podlage,

naj bi bila tudi malo smešna - vsaj zdi se, da je bila zato poverjena igralcu, ki ima navadno smešne podobe. Tudi v tem je morda le prevelika zahteva v tistem smislu, kot smo zgoraj rekli. To je le nekaj opomb, ki jih končno narekujejo misli skoraj ob vsaki predstavi.

Zasedba vlog je bila skrbna, igrali so nekateri naši najboljši igralci. - V vlogi grofice Olivije je nastopila ga. Savičeva. Ustvarila je izredno lepo in živo podobo mlade ljubimke, ki prepičuje v najmanjših podrobnostih. V tem je moč umetnika, da živi ves in to v vseh obratih, tragikah in tudi v hotenem igranju. - Ob njej živi podoba Malvolia, ki ga igra gosp. Gregorin. Profesor kot ga je ustvaril v »Maturas« ali pa Malvolio niso vlogi, ki temu igralcu leže, saj je že pokazal, kje je njegova največja umetniška moč, vendar so tudi te smešne karakterne vloge tako dobro in premišljeno izoblikovane, da jih ne bi mogel nihče boljše. V nekaterih niansah gre nekoliko predaleč v karikaturo, kar celotni podobi škoduje, predvsem je bito pri prvi predstavi. Pri repriži je njegova igra v tem oziru že mnogo boljše. - G. Sever je prikazal norca z močno igralsko silo. Duhovitost in pesnikova miselnost, ki jo je položil v usta te vloge, je prišla v interpretaciji Severjevega norca do polne veljave. - Po skopih nastopih v preteklih sezonah nas je presenetila ga. Rasbergerjeva kot Viola. Simpatično vlogo je igrala

rešila zelo lepo tako v zunanjem nastopu, kakor po notranjem doživetju. Le na nekaterih mestih ima gledalec še občutek, da igra in to zaradi patosa v glasu ali pa v mimiki. Če bo še na te nedostatke pazila, potem bo lahko zažvela pred nami res povsem živa in umetniško polna podoba, kakor je že zdaj na mnogih mestih. - Gdč. Svetelova je zelo dobro rešila vlogo Olivije hčane Marije. Njen napredek je videti predvsem v sproščenosti doživljanja in v večji sigurnosti nastopa. - Dalje se nastopajo G. Drenovec kot Orsino, ki tudi dobro reši svojo vlogo, G. Nakrat kot Sebastijan, ki je najboljši v končni sceni, g. P. Kovič kot pomorski kapitan, g. Bitenec kot Valentin in drugi. Omeniti moramo g. Lipaha, ki da kapucinu verno podoba, g. V. Skrbliček pa postavi silno podobo Antonija ob prijatelja Sebastijana, G. Pečka, Jana in Gorinška smo omenili že pri pripombah o režiji. Vse predstavo občinstvo zabavajo in prožijo mnogo veselega smeha.

Ing. Franz je s skromnimi sredstvi pripravil sceno. Pomagal si je predvsem s slikanimi kulisami. To je omogočalo hitre spremembe, ki so za tako številne odrske premike ugodne. V ospredju odra je pustil stalni obok z balkoni ob strani, kar pa se seveda ne ujema s slikanimi kulisami v ozadju in je v tem izvedba nedosledna. - Okusne kostume je po zgodovinski resničnosti oskrbel ga. D. Kačerjeva, scensko glasbo pa je napisal in tudi orkester, ki igra med predstavo, vodil g. H. Svetel. J. P.

Kaj je novega pri naših sosedih?

Z Gorenskega

Zgledna proizvodnja sira na Koroškem. Čeprav je na koroškem samo v šmohorskem okraju doma prava proizvodnja sira, piše »Kärntner Zeitung« z dne 12. oktobra t. l., pa se ta proizvodnja veča od leta do leta in je tudi kakovost tega sira, ki je znan že po vsej državi, zmeraj boljša. V šmohorju je bila te dni posebna razstava sira, kjer so razdelili izdelovalcem 4 prve nagrade, tri druge in sedem tretjih nagrad.

10. oktobra v Kranju je bil slovesen zaradi počastitve padlih vojakov na pokopališču, ki se ga je udeležilo mnogo ljudi iz mesta in okolice, kakor poroča »Kärntner Zeitung« z dne 12. okt. t. l. Pri slovesnosti je zlasti sodelovalo moško in žensko učiteljstvo v Kranju pod vodstvom šolskega svetnika Reussa. Govorila sta okolišni vođa dr. Hochsteiner in najstarejši občan polkovnik Swiatko.

Oddaja jaje v letu 1945 se zviša v času od 1. oktobra 1944 do 30. septembra 1945 od 60 na 70 komadov. Za lastno uporabo, poroča »Kärntner Zeitung« z dne 10. okt. t. l., ostane še nadalje po ena kokoš (ali po dve kokoši prilikavki) v slehernem gospodinjstvu.

Ep ljubezni do rodne grude:

»Velika prijateljica«

Napisal Pierre L'Ermite. — Prevedel A. Anžič. V zbirki »Naša knjiga«, 326 strani, eleg. vez. 110. — Roman je bila nagradila Francoska akademija.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

Divji kostanj je izvrstna krma piše »Kärntner Zeitung« z dne 10. okt. t. l. in pripominja, da naj ga ljudje pridno, vendar previdno nabirajo, da naj ga nikar ne klatijo s palicami ali kamenjem, ker popadajo zreli sadovi sami z dreves in le taki naj se nabirajo. V Celovcu kupujeta divji kostanj tvrdki Lasnik in de Roja.

Na zahodnem bojišču je padel 18-letni vojak Bruno Krasnik iz Celovca. Nesreča. Stiriinajstletni Valter Leitner je Prevalj je padel z ograje in si zlomil roko. Prepeljali so ga v občinsko bolnišnico.

Odlikovanja. Železni križec 2. stopnje sta prejela višji desentnik Janez Nojster in iz Zgornje Bele pri šmohorju in višji desentnik Karel Svetnik iz Tinja na Koroškem, a Otton Stulnik iz Celovca je prejel vojni zaslužni križec 2. stopnje z meči.

»Spodnje Stajerskega«

»Arstvo živine sprito letalskih napadov.« »Tagesspost« z dne 8. okt. 1944 poroča tozadevno: Predvsem je potrebno, da v hlevih ni nobene nepotrebne navlake. Najbolj so v nevarnosti tisti hlevi, ki imajo nad seboj senice, to je shrambe za seno zaradi požara. Potrebno je, da se strop hleva obda z ilovnato plastjo, tako da ogenj ne more ko v hlev in živina tudi ni v nevarnosti zaradi dima. Preden bi tak strop pregorel in se živina zadušila, jo že ugotovimo spraviti iz hleva.

Dalje je važno, da pripravimo več zasilnih izhodov iz hleva in da je živina tako privezana, da jo lahko hitro odve-

žemo ali odklenemo. Živino morajo spraviti iz hleva tiste osebe, ki jo sploh opravljajo in jih živina pozna. Potrebno je, da se večkrat prej vadimo, kako bomo živino čim prej spravili iz hleva, kadar bo to zares treba.

Ker so goveja živina in tudi konji, jako občutljivi za dim, je treba najprej to vrsto živali spraviti na varno. Pripravljene naj bodo zmeraj mokre vreče v hlevu, dalje vedra za prašice, ki jih jim povežemo čez glavo, in košare z vrečami za kure.

Živali, ki so bile navzlic temu poškodovane, je treba ko spraviti k živinodravniku ali na posebno postojanko za rešitev živali — če je v dotičnem kraju. Seveda je važno, da je dovolj vode na razpolago, da z njo oblivamo opekline živali. Živali moramo hitro segnati na kak travnik, ki je v bližini. Na vse to se je treba ozirati, da si ohranimo domačo živino navzlic letalskim napadom.

Mladinsko športno udejstvovanje v Vintaroveh, okr. Ptuj, je navzlic vsepšolni vojni jako živahno, kar je dokazala nedavna prireditelja. Od 80 mladih udeležencev in udeležek je prejelo zaslužno zaponko 20 fantov in 42 deklet.

V Dravi je utonil. Sedemletni Alojzij Ploner iz Maribora se je te dni igral na bregu Drave, pa je nenadoma izginil. Kasneje so kakih 200 m od tistega mesta našli njegovo truplo.

Padel je v boju s tolovaji 20-letni vojak SA Rudolf Stark iz Maribora.

Umrla sta: Josip Lenarčič, mizarški mojster iz St. Petra pri Gradcu in Marija Travnik, žena kolarskega mojstra.

MALI OGLASI

Prodamo

OTROŠKI VOZIČEK
globok, nov, napravljen,
Wolffova 6/1. (1)

2 STRUŽNICI
in elektromotor, ugodno
napravljen. Merkur,
Puharjeva 6.

LESENO OGRODJE
za divan (novi) prodam.
Cesta na Rožnik št. 16, podprilije.

UGODNO PRODAM:
moški volnen, temnosiv
hubertus plašč, temnosiv
moder plašč, lep, volnen,
za 12-17 let starosti;
sivo karirano obleko za manjšo ali
srednjo postavu; vse
predvno blago. —
Ljubljana, Florjanska
ul. 13-111, desno, zadnja
vrata, pozvoniti.

OMARE, POLICE
in izvezna omara za
trgovino z mešanin
blagom napravljen. Na-
slov v upravi »Slov.«
pod št. 8996. (1)

DVE OBLEKI
svetlomodri, volneni,
georget, za deklice od
12-15 let prodam. Na-
slov v upravi »Slov.«
pod št. 8996. (1)

VEČ OLEANDROV
lep, prodam po nizki
ceni. Sijamska ulica
št. 11. (1)

Polizvedbe

USNJE TORBICO
temnomodro, s kolesar-
sko knjižico na ime
Kintu Marija, sem iz-
gubila v nedeljo med
alarmom na poti od
Drame do Novega sveta.
Poslednega najditelja
prosim, da mi jo vrne
ter si obdrži denar
za nagrado. Stupica,
Medvedova 12. (e)

OTROŠKI PLAŠČEK
je bil izgubljen 12. X.
popoldne na Golovcu.
Prosim poslednega naj-
ditelja, naj ga vrne
v upravo »Slov.«, ker
je otrok brez plašča.

Kolesa

DAMSKO KOLO
znane Adler, ugodno
napravljen. Merkur,
Puharjeva 6.

OTROŠKI
TRICIKLIČKI
za 1-3 let stare, ugodno
napravljen. Merkur,
Puharjeva 6. (oo)

Kupimo

BEL KOZUŠČEK
za 7-letno deklico in
4-30 m temnomodroga
londna kupim. Poudarje
na upravo »Slov.« pod
»Kozušček in lodene
št. 9102. (1)

ROČNI KOVČEK
dobro ohranjen, dolg
nad 50 cm, kupim. —
Gerbičeva ul. 23. (1)

NAJVIŠJO CENO

plačamo za kolesa,
karbid in vreče. Mer-
kur, Puharjeva 6.

RJUHE, KAPNE
posteljno perilo, bri-
sače, razno moško in
damsko perilo kupim
stalno in plačam naj-
boljše cene. — Kupim
tudi druga razna obla-
čila event. prevzamem
ista v komisiji prodaj.
Hinko Privšek -
Gradišče 7 (nasproti
Dramskega gledališča).

PREPROGO
pizotsko, sarajevsko ali
drugacno, kupimo. Po-
nudbe na upr. »Slov.«
pod »Preproga« št. 9128. (1)

KARBID in VREČE
Plačamo zelo dobro.
kupimo vsake količine.
Merkur, Puharjeva 6.

ŠIVILJSKE ODPADKE
vseh vrst, steklenice,
platenke, vreče in za-
boje stalno kupuje in
plača najvišje »Meta-
liac, Gospodarska 16,
nasproti Delavskega
doma, telef. 32-88. (1)

ZELEZNE SODE
in karbid kupimo pro-
ti dobremu plačilu. —
Merkur, Puharjeva 6.

Stroji

ELEKTROMOTOR
in 2 stružnici ugodno
napravljen. Merkur,
Puharjeva 6.

Živali

KOBILO
bramo, 7 let staro —
prodam. Dolenjska c.
št. 64. Na ogled vsak
dan. (1)

Šiv. stroji

ŠIVALNI STROJ
pogozljiv, s okroglim
čolnikom, v brezhib-
nem stanju, ugodno
napravljen. Anton Ko-
sina, modno krojačica,
Pravkova ul. št. 3
(nasproti Gospodarske
zveze). (šiv)

ŠIVALNI STROJ
Singer, zelo priročen
za šiviljske začrtne,
prodam za 5.500. —
Pred škofijo 19. julia.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Ob težavah zaradi teme

V »Slovenec« z dne 13. oktobra čitamo apel in prošnjo na mestno električno glede električnega toka. K temu bi še omenil naslednje: te dni se je pričel redni šolski pouk. Otroci imajo oziroma bodo imeli pouk od 8 do 1. Okoli pol dveh bodo prihajali iz šole domov. Da pokosijo, rabijo pol ure in tako je ura dve. Kaj naj sedaj počno? Ali naj se grede s polnim želodcem učiti ali se naj malo odpočijejo in pre-
zračijo na svežem zraku? Mnenje nas staršev je, da je za otroka, ki je pre-
sedel pet ur v razredu, da je iz zdrav-
stvenih ozirov pametno, da gredo otroci
po kosilu, posebno še sedaj, ko je še
nekoliko sončnih dni, malo na zrak.
A kako se naj to uredi, kdaj pa se
naj pripravijo na naslednji dan, kdaj
naj spišejo domače naloge — ko pa
zvečer ni električne luči posebno deli
periferije, kjer skoraj vsak dan ni
mimo luči od tri četrti na šest, pa
do pol devetih? Mislim, da bi se to
pomankanje elektrike dalo prav lepo
urediti. Kot laik v tem, bi pa le rad
dal nekaj mojih misli za rešitev tega
vprašanja. Recimo, da bi se nekoliko
skrajšal urnik tramvajske vožnje, saj
ni neobhodno potrebno, da bi moral
tramvaj voziti vse dan. Zadostovalo bi,
ako bi vozil, recimo, zjutraj od 7 do
pol 9, opoldne od 12-14, zvečer pa od
6 do 7. S tem bi se že približilo pre-
cej, kajti tramvaj bi vozil res samo
ko gredo ljudje v službo in šolarji v

šolo ali iz nje. Druga rešitev bi bila
pa še v tem, da bi se potrošnikom, ki
ne marajo slišati raznih aplov glede
varčevanja toka, enostavno tok odvzel
v korist res varčnim in potrebnim
potrošnikom. Upam, da bomo stanovalci
Prul, Zarnikove ulice in drugih takih
zakotnih ulic kmalu imeli to srečo, da
bomo imeli luč vsaj do 9 zvečer, kajti
po 9. uri je res ne potrebujemo več,
ker gremo radi zgodaj počivat, da
drugi dan začnemo z novim delom.
Nam nič ne koristi elektrika od 9 zve-
čer do 5 zjutraj, ko je vedno dosti to-
ka na razpolago, kakor tudi podnevi,
ko imamo itak dnevno svetlobo, am-
pak zvečer od 5 do 9 in zjutraj od
5 do 7. Nadalje je še prosili, da bi
bila tudi ulična razsvetljava od 6 do
7 zvečer, ko gre mladina iz šole.

Potrošnik.

Ko listje rumeni, kostanj zori

Diven pogled je za skromnega iz-
letnika, ljubčega jesensko prirodu, z
ravnih barjanskih potov na Golovec in
njegovo gričevje, kjer dobivajo listov-
ci med iglavci živo pisane jesenske
barve. Listje rumeni, a dobri kostanj
hitro zori. In kostanj privablja v go-
lovske, kakor tudi v rožniške gozdove
dolge vrste mladih in odraslih ljudi,
ki hite nabirati kostanje. Nekateri po-
jetni dečki, ki plezajo po kostanjih
kot verice, ga naberejo po celo vrečo.
So praktični. Doma ga lepo pripravijo,
poskrbe, da kostanj na toplem se po-
zori, in nato ga prodajajo. Pravijo,
da je kostanj po 20 lir kg. Nekateri
dečki služijo čedne denarce. Drugi
spet nabirajo kostanj za domačo pre-
hrano. Mnoge družine imajo zvečer
kostanj s koščkom kruha. Je pa ko-
stanj zelo redilen. Letina za kostanj
je letos prav dobra. Je zanimivo, da ni
kostanj letos napaden od raznih škod-
ljivcev. Je izredno lep in zdrav. Črvi-
ci kostanj so zelo, zelo redki. Navad-
no naberejo po golovskih in rožniških
gozdovih vsako leto do 20.000 kg ple-
menitega kostanja. Letos računajo, da
ga bo še veliko več.

Še o zastupitvi z gobami

Zanimiv je primer zastupitve z go-
bami v Gradišču št. 11, kakor smo že
kratko poročali. Deček, ki je za ve-
čerjo jedel gobe, je občutil hude po-
sledice zaužitja nepravilne gobe. Še zelo
pozno, takole proti jutru naslednjega
dne. Deček Bešter je sedaj že izven
nevarnosti. Reševalci pa so bili v če-

trtek popoldne v drugi klicani v Gra-
dišče na stanovanje uradnice ge. Be-
šter. Zbolela je njena sestra Velena
por. Jamnikova. Kakor zatrjujejo, je
zbolela tudi ona na zastrupljenju z go-
bami, ki jih je zaužila za večerjo
prejšnji dan.

Drugi sinfonični koncert

»Radia Ljubljana«, ki ga bo izvajal pomno-
ženi radijski orkester pod vodstvom D. M.
Sijanca, se bo začel z Mozartovim »Malim
nočnim koncertom«, serenado, pisano v G-
duru, ki je med velikim številom Mozar-
tovih skladb za razvedrilo, posebno priljub-
ljena: Fina galanterija, sladka milina in ro-
mantika govori o iz te skladbe, k. poslušal-
cu ne zastavlja vprašanj in tudi ne potre-
buje nadaljnjega pojasnjevanja. Delo ima štiri
stavke: »Allegro, Romanca, Menuett a tri-
om, ter Rondo, in je nastalo leta 1787, ne-
kak mesec pred prvo izvedbo »Don Juana«.
Pri drugi skladbi, ki jo bomo slišali v
prvem delu sporeda, sodeluje solist, pianist
prof. Anton Trost. Igral bo »Prvi veliki kon-
cert za klavir in orkester v e-molu, op. 11,
Frederica Chopina. To delo nam bo vnovič
pokazalo veličino tega znamenitega skla-
datelja. Kot nobeden drugi, je Chopin živel
samo za klavir in izvajal iz instrumenta
nove možnosti in razširil njegovo poslednjo
uganko.

Koncert v e-molu ima tri stavke: »Allegro
maestoso, Romanca in Rondo, in nam
odkriva vse lestvice Chopinovega izražanja.
Chopinova tako značilna zmes pesniškega
občutja in demonske strasti daje skladbi še
posebne, nenavadne mikavnosti.

POIZVEDOVANJA

Gospod, ki je v četrtki po deveti zvečer
pred uršulinsko cerkvijo izgubil lepo usnje-
no desno rokavico, naj princeno na uradni-
stvo »Slovenec« — levo.

Zgubljena je bila dne 3. t. m. popoldne
rjava sneška od trgovine Zargl čez Zmajski
most. Oddati prošim proti nagradi Vodnikov
trg 4, pritrilje.

Veliko skladišče

(suho) v centru mesta, iščemo.
Ponudbe na upravo pod šifro
»Skladišče«.

† Nenadoma nas je zapustil naš
nadvisi dobi mož, skrbni oče,
brat, stric, svak in zet gospod

Janez Zidar

posenstnik v Brežah št. 4
Njegovi zemski ostanki počivajo pri
Sv. Križu na Jurjevič.
Sv. maša zadušnica bo v torek 17.
t. m. ob 7 v cerkvi Marijinega ozna-
čenja pri oltarju Sv. Križa.
Breže, Ribnica, Ljubljana, 12. X. 1944.
Zaluzjoči ZIDARJEVI.

MARIJA JAGER

roj. PRIMC

vdova po livarskem mojstru

Pogreb bo v soboto, dne 14. t. m.
ob 3 pop. z Zal. kapele Sv. Marije
k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. oktobra 1944.

ZALUJOČI OSTALI

TEL. KINO »UNION« 22-21

Satira iz časa pojave Halleyevega kometa

»PRED SODNIM DNEM«

Karl Skraup, Susi Nicoletti, H. Holt itd.

Predstave ob 16 in 19.15.

TEL. KINO »SLOGA« 27-38

Nadvis zabavna kmečka burka

»CE MOZ GOSPODARI...«

Volker von Collande, Josef Sieber

Jutri, v nedeljo, ob 18.15. in 19.15.

Predstave danes ob 15. in 17.15.

TEL. KINO »MATICA« 22-41

Krasna Sarah Leander v revijem filmu

»PREMIERA«

K. Martell, Th. Lingon, Atilla Hörbiger.

Predstave o' 15. in 19.15.

Za vero in domovino, izpolnju-
joč dolžnosti do svojega naroda,
je padel dne 11. 10. 1944 v rani
mladosti 19 let

Godnič Jože

abiturient-domobranec

Pogreb našega dobrega, nepo-
zabnega sina in brata-edina bo
dne 14. 10. 1944 v Stični.

Slovesna sv. maša zadušnica bo
v četrtek, dne 19. t. m. ob 7 zj.
v župnijski cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, dne 13. oktobra 1944.

Dr. Godnič Jože, oče; Marija
roj. Srebrnič, mati; Majda, Ire-
na, Stanka, sestre; inž. Mozetič
Albin; Albreht Marija
in ostalo sorodstvo.

PO DOLGEM BOLEHANJU JE DO-
KONČAL SVOJO ZEMELJSKO POT
IN SLEDIL RODITELJEM V VEČNOST
NAS DRAGI

ADOLF LESKOVIC

PEKOVSKI MOJSTER V TRNOVEM

VDANO JE PRENAŠAL TRPLJENJE
IN LEPO SPRAVLJEN Z VEČNIM
SODNIKOM UMRL V ČETRTEK POP-
POKOPALI GA BOMO V NEDELJO,
13. OKTOBRA OB 1/5 POPOLDNE
IZ KAPELICE SV. JANEŽA KRSTNIKA
NA ZALAH NA POKOPALIŠČU PRI
SV. KRIZU.

LJUBLJANA, 13. OKTOBRA 1944.

ZALUJOČI:

ALOJZIJA, ŽENA SHERKO LOJZKO

IVAN, JOŽE, BRATA

IN OSTALI SORODNIKI.

Gospod je vzel k Sebi 12. okto-
bra našo ljubo mamo

Lucio Langerhove

K počitku jo bomo spremili v
soboto, 14. t. m. ob pol petih
popoldne z Zal. in kapele sv.

Krištofa, k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo na Rakovni-
ku v soboto, 14. t. m. ob pol 8.

Ljubljana, Zagreb, Weihaiwei,
12. oktobra 1944.

P. Hldefonz in p. Kalist, sinova;

M. Kalista in Milica, hčeri.

RDČA KOLOBOCIJA

Pol slotnije smešnih slik,
cel pehar pesmic in zbadljivk,
rdeče peče, da ženo vik in kriki!
cena 10 lir

GUNNAR GUNNARSSON:

NA BREGU ŽIVLJENJA

Roman

31

Čim so se usedli, je dejal Finnur,
ne da bi pogledal svoja gostitelja:
»Skenil sem sporazum s faktorjem
Thorsenom. Trgovska družba prevzame
posestvo Vadi v kritje mojih dol-
gov in mi še izplača dva tisoč kron.«
Župnik in njegova žena sta ga na-
glo pogledala in Helga se je odkrito
začudila.

Župnik je mahoma izgubil tek. Od-
ložil je nož in vilice.

»Ali je bilo to potrebno?« je vpra-
šal z zastrtim glasom.

»Potrebno.« Finnur je jedel mirno

dalje, a zdaj je dvignil pogled.

»Faktor Thorsen je zahteval vse

izplačilo do jeseni.«

Helga je nemo obsedela, ni si upala

ziniti, ker se je bala, da ne bi užalila,

in tudi ne pokazala jeze ali sočutja.

Kar sedela je in je bila do dna porita

in strta. To je bil hud udarec za njeno

dva prijatelja na Vadiju. Oči so se ji

zasolzile, ko je pomislila na svojo pri-
jateljico Sigrun, Finnurjevo ženo, ki ni

še nikesar vedela — in je bila ne-
mara že v postelji in je mirno spala.

Tudi župnik je molče sedel.

Otroka sta pogledovala zdaj tega
zdaj onega. Mahoma sta nehala jesti,
skoraj bi se bila začela jokati, le ker
sta videla resne in žalostne obraze od-
raslih. Finnur je bil edini, ki je mirno
dalje večerjal. Nenadoma se je na-
smehnil:

»Zdaj bom napravil po tvojem na-
svetu